

Sygn. akt III Ca 47/16

III Ca 48/16

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion – Hajduk (spr.)

Sędziowie: SO Leszek Dąbek

SR (del.) Joanna Łukasińska – Kanty

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z wniosku A. N.

z udziałem P. P. (1), J. P. (1), A. P., K. P. (1), J. P. (2), H. P., A. G., M. H., M. P. (1) i K. L.

o dział spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyni oraz uczestników postępowania K. P. (1) i S. P. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 6 listopada 2013 r., sygn. akt I Ns 1853/11

postanawia:

uchylić punkt 2 zaskarżonego postanowienia i w tym zakresie sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Joanna Łukasińska – Kanty SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 47/16, III Ca 48/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 6 listopada 2013r. Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach stwierdził, że spadek po M. P. (2) córce J. i J. zmarłej w dniu 10 stycznia 2009r. w P. i tamże ostatnio zamieszkałej dziedziczą z mocy ustawy:

- jej siostra A. N. córka J. i J.,

w 12/72 części;

- jej brat P. P. (1) syn J. i J.,

w 12/72 części;

- jej bratanek J. P. (1) syn W. i M.,

w 12/72 części;

- jej bratanek A. P. syn K. i M.,
- jej bratanek H. P. syn K. i M.,

każdy z nich w 6/72 części;

- jej bratanica A. G. córka P. i H.,
- jej bratanek K. P. (1) syn P. i H.,
- córka jej bratanicy M. H. córka E.,

każdy z nich w 4/72 części;

- córka jej bratanka M. P. (3) córka J. i R.,

w 6/72 części;

- córka jej bratanka K. L. córka J. i M.,
- syn jej bratanka J. P. (2) syn J. i M.,

każdy z nich w 3/72 części.

Sąd Rejonowy ustalił, że spadkodawczyni M. P. (2) zmarła dnia 10 stycznia 2009 r. w P., gdzie zamieszkiwała również przed śmiercią. W chwili śmierci była panną, nie posiadała dzieci własnych ani przysposobionych. Nie pozostawiła testamentu. Jej rodzice zmarli przed nią, tak jak większość rodzeństwa, za wyjątkiem wnioskodawczyni i uczestnika postępowania P. P. (1). Spadkodawczyni M. P. (4) miała siedmioro rodzeństwa, a to: żyjących A. N. i P. P. (1) oraz W. P. zmarłego w 1981 r., S. P. (2) zmarłego w 1986 r., K. P. (2) zmarłego w 1999 r., P. P. (3) zmarłego w 2000 r. i M. P. (4) zmarłą w 2005 r. Prócz wymienionych, w 1927 r. zmarł brat S. P. (3), który przeżył 17 lat i zmarł jako bezdzietny kawaler oraz siostra H., która zmarła w 1941 r. jako bezdzietna panna. Sporządziła testament własnoręczny w dniu 2 sierpnia 2008 r. Jako spadkobiercę wskazała K. P. (1).

Spadkobiercy nie składali w ustawowym terminie oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, nie zawierali ze spadkodawczynią umów o zrzeczenie się dziedziczenia ani nie zostali wyrokiem sądowym uznani za niegodnych dziedziczenia. W chwili śmierci spadkodawczyni byli pełnoletni. Do akt nie złożono dokumentów na dowód, aby w skład spadku wchodziło gospodarstwo rolne.

Brat spadkodawczyni S. P. (2) zmarł w 1986 r. Pozostawił po sobie trzech synów: M., który zmarł bezdzietnie w 1990 r., córkę M., która zmarła w wieku 6 lat oraz J. i J.. J. P. (3) zmarł w 2000 r. i pozostawił po sobie uczestników postępowania K. L. i J. P. (2). Także J. P. (4) nie dożył otwarcia spadku, a jego następcą prawnym jest uczestniczka M. P. (3).

Sygn. akt III Ca 47/16, III Ca 48/16

Brat spadkodawczyni P. P. (2) nie dożył otwarcia spadku, a jego następcami prawnymi są uczestnicy postępowania w osobach dzieci A. G. i K. P. (1) oraz wnuczki M. H. (córki E. B.).

Brat spadkodawczyni K. P. (2) nie dożył otwarcia spadku, a jego następcami prawnymi są uczestnicy postępowania A. P. i H. P..

Brat spadkodawczyni W. P. nie dożył otwarcia spadku, a jego następcą prawnym jest uczestnik postępowania J. P. (1). Miał on także syna E., który zmarł w 1995 r., nie dożył otwarcia spadku i był bezdzietnym kawalerem.

Sąd Rejonowy ustalił wyżej przedstawiony stan faktyczny na podstawie zapewnienia spadkowego, aktów stanu cywilnego i akt o sygn. I Ns 360/97, I Ns 896/05, I Ns 1281/97, I Ns 259/06, I Ns 214/95, I Ns 757/99.

Powyższe ustalenia doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że w stosunku do spadkodawczyni należy orzec na mocy art. 934 k.p.c., co jest rozstrzygnięciem błędnym w świetle złożonego i otwartego w dniu 7 listopada 2013r. testamentu własnoręcznego z 2 sierpnia 2008r.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia złożyli uczestnicy postępowania - S. K. oraz K. P. (1). Zarzucili naruszenie prawa materialnego, poprzez niewłaściwą wykładnię lub nie zastosowanie w szczególności art. 926 § 1 i 2 k.c., art. 949 § 1 k.c., art. 959 k.c. oraz art. 1025 § 1 k.c. Zarzucili także naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 670 k.p.c. poprzez przyjęcie, że do nabycia spadku po zmarłej M. P. (2) doszło na podstawie ustawy, a nie na podstawie testamentu własnoręcznego przez K. P. (1) oraz niezbadanie istoty sprawy, a w szczególności niezbadanie z urzędu kto jest spadkobiercą, a w szczególności, czy spadkodawca pozostawił testament. Dodatkowo, zarzucili naruszenie prawa procesowego przez pominięcie wniosku K. P. (1) z 5 października 2012r. co do otwarcia i ogłoszenia testamentu własnoręcznego M. P. (2) i dokonanie tej czynności dopiero po ogłoszeniu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po M. P. (2).

Przy tak sformułowanych zarzutach, wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z wnioskiem uczestnika K. P. (1), czyli stwierdzenie, że spadek po zmarłej na podstawie sporządzonego przez nią własnoręcznie testamentu nabył jej bratanek K. P. (1) w całości, zasądzenie na rzecz apelujących kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie – o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje zasługiwały na uwzględnieniu z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Sąd Rejonowy, rozpoznając sprawę, nie zbadał treści testamentu, który został dołączony do akt sprawy – nie zbadał jego ważności i nie przeprowadził postępowania dotyczącego rozpoznania w tym przedmiocie zarzutów. Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane jedynie w oparciu o zapewnienie spadkowe, akta stanu cywilnego oraz niepełną

Sygn. akt III Ca 47/16, III Ca 48/16

analizę akt sprawy. Zauważyć jednak należy, że 5 października 2012r. został złożony wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawczyni na podstawie dołączonego testamentu. Sąd pierwszej instancji zaniechał rozpoznania tego wniosku.

Należało zatem uznać, że Sąd Rejonowy nie przeprowadził kompletnego postępowania dowodowego, pozwalającego na ocenę ważności testamentu i wyjaśnienie wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności.

Z powyższej przyczyny, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił punkt 2 zaskarżonego postanowienia i przekazał w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając mu w oparciu o art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Rejonowy będzie zobligowany do zbadania ważności załączonego do akt sprawy testamentu oraz przeprowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego. Dopiero w oparciu o tak zgromadzony

materiał dowodowy, Sąd pierwszej instancji rozstrzygnie, czy nabycie spadku zostanie stwierdzone z mocy ustawy bądź na podstawie testamentu.

SSR (del.) Joanna Łukasińska – Kanty SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Leszek Dąbek